

AZ ÚJSZÖVETSÉGI ESZKHALÓLÓLÁ FŐBB TERÜLETEI

Péter TANÍTÓ¹

ABSTRAKT

Paul uses apocalyptic elements differently than the synoptic tradition. Some of the researchers say Paul is looking back at the Old Testament because of the analogy between Paul and the Old Testament in the prophet's advertisement. The old aion is not simply a dark time, but the time of the Lord's word. Very important elements in Paul's letters are the resurrection of the dead. To this fact Paul puts great emphasis. First, the dead Christians are attacked and then taken to heaven with those who are still alive (cf. 1 Thess. 4:16). Later he talks about the changes of the living and the overcoming of the hostile powers. The New Testament does not disclose any data about when the end of time comes. At the end of the world, every human being resurrects and will be the last judgment, we have to understand that the eternal life of Christ has a church and cosmic dimension. As long as everyone does not receive or excludes himself from the glory of the resurrected, and the whole cosmos will be new, the resurrection from death is not perfect.

KEYWORDS: Eschatology, end time, Christianity, preaching, end sign

BEVEZETÉS

A végső időkről szóló híradást megtaláljuk az Ó – és Újszövetségben egyaránt. Míg az Ószövetségben a próféták által nyilvánította ki Isten az akaratát és szándékát, vagy Ő maga is szólt az emberhez, az Újszövetségben pedig Isten Jézus által jelentette ki elgondolását és örök tervét ezzel a világgal. Nagyon sokféle híradást kapunk Jézus tanításaiból, példázataiból, hogy miknek kell megtörténnie, míg eljön a vég.

A szinoptikus hagyományokban főleg Máténál nagyon sok példázatot találunk, amelyekkel Jézus az Őt követőket tanította a végső időkről. A példázatokban Jézus rámutat Isten országának a képeire és arra, mik a feltételek, hogy Isten országába bemenetelt kapjunk. Rámutat arra, hogy az utolsó napon Jézus különválasztja az embereket, mint ahogy a búzát elválasztják a konkolytól. A búza a mennyek országának fiait jelenti, a konkoly pedig az ördög fiait. Jézus figyelmeztet, hogy a végső nap előtt lesznek látható jelek az égen és a földön. Ezek a jelek figyelmeztetik az embereket arra, hogy közel van a vég, az utolsó óra.

Az újszövetségi irodalom szerinti osztás

A végső időkről szóló híradást megtaláljuk az Ó – és Újszövetségben egyaránt. Míg az Ószövetségben a próféták által nyilvánította ki Isten az akaratát és szándékát, vagy Ő maga is szólt az emberhez, az Újszövetségben pedig Isten Jézus által jelentette ki elgondolását és örök tervét ezzel a világgal. Nagyon sokféle híradást kapunk Jézus tanításaiból, példázataiból, hogy miknek kell megtörténnie, míg eljön a vég.

A szinoptikus hagyományokban főleg Máténál nagyon sok példázatot találunk, amelyekkel Jézus az Őt követőket tanította a végső időkről. A példázatokban Jézus rámutat Isten

¹ Mgr. Tanító Péter PhD, Selye János Egyetem, tanito.peti@gmail.com

országának a képeire és arra, mik a feltételek, hogy Isten országába bemenetelt kapjunk. Rámutat arra, hogy az utolsó napon Jézus különválasztja az embereket, mint ahogy a búzát elválasztják a konkolytól. A búza a mennyek országának fiait jelenti, a konkoly pedig az ördög fiait. Jézus figyelmeztet, hogy a végső nap előtt lesznek látható jelek az égen és a földön. Ezek a jelek figyelmeztetik az embereket arra, hogy közel van a vég, az utolsó óra.

Pál maga is foglalkozik az eszkhatológiával, de az ő tanítását az akkori idők felfogása szerint és a zsidó apokaliptikus tradíciók szerint kell értelmezni. Pál apostol két eszkhatológikus időbeli korszakra mutat, a jelenre és a jövőre. Az egyik oldalon úgy értelmezi az eschatológiai üdvöt, mint jelenvalóságot, a másik oldalon úgy beszél róla, mint egy nagy várakozásról, amely a jövőben lesz teljessé. Pál leveleiben, amelyeket az egyes gyülekezeteknek szánta, óvja a keresztyéneket a hamis tanítóktól, akik jönnek majd, hogy tanítsanak, és csodákat tegyenek az emberek előtt.

Eszkhatológiai témával találkozunk a katolikus levelekben is. Ezek a levelek is foglalkoznak az Úr napjával, vagyis Krisztus visszajövetelével. Hirdetik a végső ítéletet, főképpen az Antikrisztus megjelenésével foglalkoznak.

A Jelenések könyve, mint az Újszövetség egyetlen prófétai könyve, foglalkozik leginkább a végső időkkel. Ez a levél nyújt a legtöbb ismeretet az utolsó időkről. Ezeket az ismereteket János írja le, aki patmosz szigetén volt száműzetésben, mint egy látomásként írja le az utolsó napot. Vagyis Krisztus eljövételét. János leírja nem csak az utolsó nap bekövetkeztét, hanem Jézus uralmát, a halottak feltámadását, az ítéletet, sőt leírja azt is, hogy az Úr új eget és új földet ad.

Bármennyire is kutatjuk a végidők jeleit, amelyek bár sok mindent nyújtanak az ember számára, de azt az időt, amikor mind ez bekövetkezik, senki sem tudja. Sem az angyalok, sem a Fiú, csak maga az Isten.

Teológiai tartalom szerinti osztás

Az újszövetség úgy beszél Krisztus eljövételéről, mint valóságról, amelynek minden képen be kell következnie. Ezt az időt várakozás előzi meg. Mindenek előtt vannak olyan események, amelyek még nem következtek be. Az utolsó nap nem csak az ítéletvárással, hanem az Ember Fia megjelenésével van összekapcsolva. Jézus Isten megjelenésének idői közelségét hirdette. Jézus nagyon sok példázatot mond el az utolsó nap közelségéről. Ez a közelségről való híradás arra figyelmeztet, hogy éber várakozásban éljenek a hívő emberek. „Jézus kétségtelenül intenzív futurikus eszkhatológiát fejleszt ki: Isten királysága és Isten ítélete kiszámíthatatlanul közel jött, és ez mégis egy olyan napnak lesz az időbeli jövője, amely még nem ma van”.²

A METAFORIKUS BESZÉD JELENTŐSÉGE AZ ESZKHATOLÓGIÁBAN

Eszkhatológiai metaforák nyelve az Újszövetségben

Jézus nagyon sokszor beszélt a tanítványokhoz és a körülötte állókhoz példázatokban. Ezek a példázatok mindig az elkövetkezendő időszakra utaltak, vagyis Isten országának a közeledését hirdette. Bultmann szerint Jézus egy olyan próféta volt, aki hasonlóan Keresztelő Jánoshoz a közeli véget hirdette. Jézus arra adott lehetőséget, hogy a szavára meghozott döntés az emberek végső döntése legyen Isten mellett és a világ ellen. Ennek a döntésnek az órája határidőhöz van kötve, mert a világ számára a döntés órája itt van.³ Isten országa Jézus számára olyan közel van, hogy árnyékát előre vetíti. Isten országának a jövendölésének az a sajátossága,

[2] L. Goppelt: *Az Újszövetség teológiája I.* Budapest 1992. 85.o. ISBN: 9633005159

[3] L. Goppelt: *Az Újszövetség teológiája I.* Budapest 1992. 79.o. ISBN: 9633005159

hogy az elkövetkező időszak, vagyis a vég, nem a jelentől való távolságban nyer elképzelést, hanem Jézus ezt a jövőt nagyon közelinek látja. A jövő nem a jelenen kívül áll, hanem belenyúlik ebbe az időbe. Ez akképpen lehetséges, mint ahogy Jézus szeretete már nyilvánvalóvá lett ebben a világban.

Jézus az eljövendő világról a fügefa példázatában beszél.(Mt.24,32-kk.) Azt mondja Jézus a körülötte állóknak, hogy amikor látják, hogy rügyeznek az ágak és a fa leveleket kezd hajtani, erről tudják, hogy közel van a nyár. Amikor pedig bekövetkeznek az előre kinyilatkoztatott jelek, azok azt jelentik, hogy közel van a végső idő. Közel van az az idő, amikor az Ember Fia megjelenik, mert közel van Ő az ajtó előtt. Ez a képes beszéd ébresztő kiáltás, mely az idők jeleire mégpedig Jézus munkájára tesz figyelmessé.⁴ Jézus a példázatos beszéd által abban az értelemben beszél a tanítványok előtt, hogy Isten országának titkait megnyissa előttük.⁵ Jézus munkásságában vetés megy végbe. Ezt a vetést a magvetőről szóló példázatban mondja el. Ez a vetés sikertelensége ellenére gyümölcsöt fog hozni. Jézus esetében a vetés nem csupán Jézus szava, hanem az Ő egész munkája. Ez a példázat áthatol a világias szemléleten, nem csak magyarázat lesz, hanem ígéret is egyúttal. Jézus munkája után az ország olyan biztosan eljön, mint ahogy a vetés után eljön az aratás. Az, aki Isten országát elhozza hasonló a földműveshez, aki elválasztja a pelyvát a búzától. Jézus munkájában ebből a szétválasztásból semmi sem vehető észre. Jézus tanítványi körében is dolgozik a kísértő. A példázat azt mutatja, hogy Isten királysága a vetés által és a gyűjtés által jön. A szükséges szétválasztás mind kettőt követni

fogja. Mindenki, aki egyszer Jézustól hallotta „a hited megtartott téged”, megérti, hogy csak ezen a módon jöhet és fog Isten országa eljönni. A tanítványoknak el kell viselni a búzának és a konkolynek egymás melletti létezését. Jézus az üdvöt hozza, melyet ítélet fog követni. Jézus láthatatlan munkáján keresztül jön el az Isten országa, mely által minden új lesz. A példázatok ma is megváltoztatás nélkül érvényesek. A keresztyénség kétezere éves története után az új emberből és az új világból nem láthatunk semmi mást, mint a mustármagot. Ha az Isten országa ilyen módon érkezik el, akkor az emberek által nem kényszeríthető sem a farizeusok teljesítése által, sem az esszénusok szigorúsága által, sem a zélóták aktivitása által. Isten országát csak megtalálni lehet, mint a kincset a szántóföldben és az értékes gyöngyöt. Aki megtalálta, az mindent el ad azért az egyért, önként és örömmel. Isten országa a példázatok által nem úgy fog eljönni, mint azt Keresztelő János várta láthatóan, hanem elrejtve a magvető emberi munkáján keresztül. Nem bírói szétválasztás által érkezik el, hanem vetés és gyűjtés által. Nem egyetemesen, hanem mustármagként. Nagyon jó képet fest az Isten országáról és Jézus eljövételéről a tíz szűz példázata.(Mt.25,1-13). Ez arra enged következtetni, hogy készenlétben kell élnie az embernek, mivel nem tudjuk mikor érkezik meg a vőlegény. Kell, hogy a lámpásban mindig legyen elegendő olaj, ne hogy amikor Jézus visszajön az ember bezárt ajtó előtt találja magát, mint ahogy az öt balga szűzzel történt. A tízes számnak itt külön jelentősége van, mert ez a szám teljességet jelent, amit Isten Tízparancsolatához hasonlítják. Tíz ujjat számolunk meg a kezünkön, a hárfának is tíz húrja van.⁶ Ez a példázat rámutat arra, hogy mindig készenlétben és várakozásban kell lennünk életünk minden percében, mert nem tudjuk melyik pillanatban jön el Krisztus. Vigyázni kell arra, hogy ne a balgák közé soroltassunk, hanem az okosak közé. Mert az Ember Fia úgy fog eljönni, mint éjjel a tolvaj.

A példázatok azt magyarázzák, amiknek Jézus által meg kell történniük. A hallgatókat meggyőzi a képek ereje, de ezeket a képeket csak akkor értik meg, ha Jézust követni fogják. Ezek a példázatok mindenkire szól. De csak a Jézus követésére indulók ragadják meg ezt. „Mert nektek megadatott, hogy megértsétek a mennyek országának titkait” (Mt.13,11).

[4] L.Goppelt: *Az Újszövetség teológiája I.* Budapest 1992. 81.o. ISBN: 9633005159

[5] J.D. Pentecost: *Bibel und Zukunft*, Wuppertal 1993. 163.o. ISBN 3-89436-053-4

[6] Fritz Rienecker: *Wuppertaler Studienbibel*, Wuppertal 1989. 327.o. ISBN: [9783417002522](https://www.isbn-international.org/product/9783417002522)

Egyetlen Újszövetségi könyvben sem találunk annyi és annyi féle képet, metaforát és szimbólumokat, mint János Apokalipszisében. Jelenések könyve az üdvtörténet egészét próbálja megértetni és ezért Jézus megváltó művét és választottainak sorsát a végső idők szemszögéből vizsgálja. Stílusát a bibliai szimbólumok olyan fokú halmozása jellemzi, hogy az olvasó az utalások, álnevek, jelképek, jelképes számok útvesztőiben nem egyszer úgy érzi magát, hogy a könyvhöz nem annyira, magyarázatra, mint inkább megfejtésre volna szüksége.⁷ Az apokaliptikus könyv a múlt és a jövő eseményeit nem elbeszélő módon adják elő, hanem teológiai jelentésű képekkel magyarázzák. A végső időket a keresztyén kinyilatkoztatás keretein belül szemlélteti. A szimbólumok jó része Ószövetségi eredetű, de a Jelenések könyvében már keresztyénértelmezésben szerepelnek. Csak a legfontosabb szimbólumokat említjük: a feláldozott bárány, akinek vére megváltást hoz, a szentek, akik minden népből és nemzetből vannak összegyűjtve, a földi Babilon és mennyei Jeruzsálem, a napba öltözött asszony alakja, a szüret és az aratás, mint az ítélet jelképei, valamint az Isten országának leírása számtalan képben (menyegző, lakoma, égi Jeruzsálem). Ezek a képek csak az evangéliumok és az apostoli hagyományok tükrében válnak érthetővé. János mint látnok magyarázza az ő látomásait. Ezeket a képeket maga János sem tudja teljesen felfogni és megmagyarázni, mivel ezek meghaladják az emberi értelmet. Nagyon sokszor használja a „mint ha” kifejezést az események és a tárgyak leírásánál. Ez a kifejezés azt jelenti, hogy János csak körvonalakban és hasonlatokban tudja elmondani mind azt, amiben része volt. A szimbólumoknak és metaforáknak az volt a feladatuk, hogy az eseményeknek és a dolgoknak a jellemvonásait kiemeljék.⁸ A metafora jelentősége az volt, hogy közelebb hozza és megértesse az egyes képek által az események sorozatát. János Krisztust báránynak nevezi. Ahogyan a bárányt levágnák áldozatként és vére által menekült meg Izrael, úgy Jézus is áldozatként adta magát, hogy vére által megváltssa a világot. Ez a bárány áll majd az utolsó napon Isten királyi széke mellett. Azért szükséges éppen az apokaliptika esetében beszélni képekben, mivel ezeknek a dolgoknak a java része titok és nyelvezete ezért nehézkes.

János látomásai közt beszél egy hét pecsétet könyvről. A trónus amelyet lát, Istennek hatalmát és erejét ábrázolja. Ezt a könyvet Isten tartja kezében, aki a trónon ül. A látnok később lát egy angyalt aki nagy hanggal szól, hogy ki méltó arra, hogy felnyissa ezt a könyvet. De nem találta senki sem, aki méltó lenne, hogy feltörje a pecsétet. János ekkor sírni kezdett, hogy nincs senki sem az égben sem a földön sőt még a föld alatt sem, aki méltó lenne, hogy felnyissa a könyvet. Ekkor Jánoshoz egy a vének közül szól, aki azt mondta, hogy győzött az oroslán a Júda törzséből, Dávid utódjából, aki méltó arra, hogy ezt a hét pecsétet feltörje, ez pedig a Messiás, aki mintegy bárány ott állt Isten trónja előtt. Ő olyan volt, mint akit megölték. Ő vette át az életnek könyvét. Jézus győzelme által a kereszten megadatott neki Istentől ez a tisztség, hogy ezt a könyvet átvegye.

A Jelenések könyvében fontos szerep jut a számszimbolikának is, pl. a hetes szám, amely a teljességet szimbolizálja, mivel hét nap alatt teremtette meg Isten a földet és benne minden élőlényt. A hetedik napot, a Vasárnapot megünnepelték. A látnok hét nyitott levelet ír hét ázsiai egyház számára.⁹ Ezek a levelek tartalmazzak dicséretet, de fenyítést is. Kifejezi Isten haragját az egyes gyülekezetek felett. A tizenkettes szám Izrael népét jelentette, az egy-

[7] Farkasfalvy Dénes: *Bevezetés az Újszövetségi Szentírás könyveihez*, Budapest 386.o.
ISBN: 963-360-769-8

[8] Heins Giesen: *Metaphorik und Mythos im Neuen Testament*, Germany 1990. 255.o.

[9] Peter Trümmer: *Einige Aspekte zur Bildersprache der Johannesapokalypse*, Graz 280.o.

házat a 144 (12x12) teljességet. A képek és a szimbólumok arra készítetik az olvasót, hogy a prófétai látomások tükrében a dolgok értelmét maga is kutassa, mérlegelje és megítélje.

Az eszkhatológiai végidők egyes jeleinek ismertetése

Nagyon sok eszkhatológiai elemet találunk már az Ószövetségben is. Egyrészt az izraeli kultuszi liturgiai élet, vagy némely mitológiai motívum részben meghatározzák az Újszövetségi eszkhatológia fejlődését. Nagyon nehéz ezeket az eszkhatológiai eseményeket besorakoztatni egy harmonikus egységbe. Egy részét ezeknek az eszkhatológiai fázisoknak a feltámadás, a parúzia képezi. Ezeket megelőzik vagy kísérik jelek, amelyek érdekesek és titokzatosak. Nem lehet egy tökéletes képet nyújtani az eszkhatológia eseményekről. A keresztyének a Krisztus második visszajövetelét várják, vagyis Jézus Krisztus napját. A hellenista világban a parúzia Isten látogatását jelenti. Krisztus parúziája viszont a názáreti Jézus eljövetele, aki felment a mennyekbe. Krisztus legyőzi az Antikrisztust, előállítja az Ő népét élőket és holtakat, és megítéli az egész földet. A keresztyének, akik meghaltak Krisztus eljövetelének feltámadnak, azok pedig, akik még éltben lesznek elváltoznak. Krisztus eljövetele egy apokalipszis lesz, amikor a világ előtt nyilvánvaló lesz az Ő hatalma és dicsősége, mivel Isten jobbján ül. A maig nem látott valóság, hogy Krisztus uralkodik az egész világon, nyilvánvaló lesz az Ő megjelenésekor.

Az Újszövetségben többféle jelekről olvashatunk: a nap és a hold elsötétedik, a csillagok lehullnak az égből, az Ember Fia eljövetele felhőkön, vér, tűz és felhőfüst a földön, vagy éppen Isten kürtje. Mind ezek a titokzatos képek a parúzia kísérői és meg van az ő jelentésük a feltámadásnál is egyúttal tartalmaznak mély kériumatikus jelentést az egyéni eszkhatológiai reménységre a ma élő hívő keresztyén számára.¹⁰

Az Újszövetségben többféle hagyomány adja elénk a végidők jeleit, amit különféle módon jegyeztek fel az egyes könyv szerzői. Mindenki a saját meggyőződése alapján és az akkori kor gondolkodását követve próbálta összefoglalni és megértetni az utolsó nap közelségét.

Végidők jelei a páli levelekben

Pál más-más módon használja fel az apokaliptikus elemeket, mint a szinoptikus hagyomány. A kutatók egy része azt mondja, hogy Pál visszatekint az Ószövetségre, mert analógia van Pál és az Ószövetség között a próféta hirdetésben. A régi aion nem egyszerűen sötét idő, hanem az Úr szavának az ideje.¹¹ Pál leveleiben nagyon fontos elemek közé tartozik a halottak feltámadása. Erre a tényre Pál nagyon nagy hangsúlyt helyez. Először a halott keresztyének támadnak fel, majd ezt követően a mennybe vitetnek a még élőkkel együtt (v.ö. 1Tesz.4,16k.). Később beszél az élők elváltozásáról és az ellenséges hatalmak legyőzéséről. Az Újszövetség semmiféle adatot nem közöl arról, hogy mikor következik be az idők vége. Azon, hogy a világ végén minden ember feltámad és lesz utolsó ítélet, azt kell értenünk, hogy a Krisztus által szerzett örök életnek van egy egyházi és kozmikus dimenziója.¹² Amíg mindenki nem részesül, vagy magát ki nem zárja a feltámadott dicsőségéből és az egész kozmosz Újjá nem lesz, addig a halálból való feltámadás nem tökéletes. Az Újszövetség több részéből is kivillan annak reménye, hogy az ember a halál után a feltámadottal egy közösségbe kerül. Pál félreérthetetlenül fogalmaz a 2 Kor.5,1-10-ben: „tudjuk pedig, hogy ha földi sátorunk össze omlik van Istentől készített hajlékunk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló”. Tehát az a gondolat, hogy a világ vége előtt a halottak feltámadnak Jézus és az apostolok korában nem volt annyira idegen. A keresztyén, mint „feltámadott” már most hálát adhat Istennek életéért, amely mint örök élet már itt a földön birtoka, a halálban pedig végérvényesen osztályrészévé válik. Pál

[10] Teologický Zborník, Banská Bystrica 1995. 70.o. ISBN 80-88825-22-9

[11] Ulrich Luz: *Das Geschichtsverständnis des Paulus*, München 1968. 108.o. ISBN: [9783460040113](#)

[12] Jacob Kremer: *A halottak jövője*, Budapest 1991. 31.o. ISBN: 9633606101

apostol jól tudja, hogy ez így fog bekövetkezni az utolsó napon, de vannak titkok, amelyek el vannak rejtve előlünk. Pál apostol ezt már tudja és valamit elárul, valakik meghalnak, valakik azonban nem. De mindenki belép az Isten eszkhatológiai történéseibe. A halottak és az élők elválnak, bekövetkezik a feltámadás. Minden egy pillanat műve lesz, amikor megszólal a harsona. Ez egy eszkhatológiai szignál-jel, amikor bekövetkezik a győzelem a halál felett. Jézus és Pál ebben az esetben a farizeusok oldalán áll, a szaddúceusok ellen, akik a feltámadást elvetették. A feltámadás alapja a keresztyének számára Jézus feltámadása, mely szerint Isten feltámasztja a halottakat. Ő az, aki élő, halott volt és íme él örökkön örökké és nála van a halál kulcsa. Krisztus feltámadása nem csupán a test újra élesztése, hanem a feltámadás belépés az eszkhatológiai életbe. Jézus a kezdete ennek az eszkhatológiai feltámadásnak. Krisztus feltámadásának valósága garanciát ad a keresztyének feltámadására Jézus eljövetelekor.¹³ A keresztyének elváltozását a megdicsőült Krisztus képére a Szent Lélek munkálja, de ez a mostani időben nem lehet teljes, mert még testünk halandó. Ez csak feltámadáskor valósulhat meg. A feltámadott test nem hús és vér, hanem „lelki test”, amelyet Jézus feltámadott lelke éleszt újjá. Feltámadáskor nem veszítjük el „énünket”, csak független marad a fizikai identitástól. Az Újszövetség a halhatatlanságot Istennel kapcsolja össze, mivel minden ember Ádám által halandó. Az örök élet ajándék, amit Isten ad az embernek Krisztus feltámadása által. Csak Krisztus feltámadása miatt kapják az emberek az eszkhatológikus életet, amelyik halál nélküli. A keresztyén reménység a halál utáni életre nem abban áll, hogy az ember egy része átéli a halált. Minden ember Ádám esete óta halandó. A halhatatlanság Isten ajándéka, amit az ember feltámadásakor kapja. Ezért a Biblia komolyan veszi a halált. Ez nem illúzió, hanem a bűn következménye. A halál Isten és ember ellensége, a feltámadás a halál feletti győzelmet jelenti. A halál az utolsó ellenség, amely le lesz győzve. A keresztyéneknek nem kell félni a haláltól. A halál olyan, mint az álom, amelyből felébredünk. Az Ószövetség úgy ábrázolja a halottak állapotát, mint a Seolban való létezését. A Seolban nincs élet, csak sötétség és Istenről senki meg sem emlékezik. Az Újszövetségben a seol ekvivalense a Hadesz.¹⁴ A zsidó elképzelések szerint ez az a hely, ahol a bűnös halála után szenved. Az Újszövetség reménysége szerint a keresztyének ezt az állapotot mint egy „átmeneti” állapotnak fogják fel. A halottak Krisztussal vannak.

Pál apostol a Tesszalonika beliekhez írott levelében úgy beszél Krisztus második eljövételéről, mint valóságról, amelyik nagyon közeli időben fog bekövetkezni, sőt még maga Pál is úgy számította, hogy ő maga is megéli. Pál szerint az a generáció parúzia várásban élt. Úgy hitte, hogy azok akik élnek, maga Pál is az Úr eljövételéig, nem fogják megelőzni azokat, akik már meghaltak. Pál szerint először előállnak azok, akik halottak amikor megszólal a fő angyal szava és az Isten harsonája. Azután azok, akik élnek elragadtatnak az Úr fogadására.¹⁵ Pál apostol említést tesz az eszkhatológiai közösségről. A látható egyházzal, amelynek tagjai a hívők és hitetlenek egyaránt és a láthatatlan egyházzal, amelynek tagjai csak az igazán hívők gyülekezete. Arról beszél, hogy az egyház hogyan vesz részt az elragadtatásban. A Kol.1,18 arról beszél, hogy „Ő a feje a testnek, az egyháznak is, Ő a kezdet, az elsősülött a halottak közül, hogy minden tekintetben Ő legyen az első”. Később az efézusi levélben arról szól, hogy Krisztus a maga testébe fogja egyesíteni Isten új népét. A gyülekezet, vagyis Krisztus teste a zsidókból és pogányokból tevődik össze, tehát Isten két nemzetséget egyé tesz.¹⁶ Pál fontosnak látta foglalkozni a „bűn emberének, a kárhozat fiának” megjelenéséről, aki megfogja előzni Krisztus visszatérését. Ez magyarázatot ad arra, hogy a parúziát szenvedés és üldöz-

[13] R.J. Bauckham: *Nový Biblický slovník*, Praha 1996. 223.o. ISBN 8085495651

[14] R.J. Bauckham: *Nový Biblický slovník*, Praha 1996. 224.o. ISBN 8085495651

[15] Kurt Erleman: *Nahenwartung und Parusieversögerung im Neuen Testament*, Basel 1995. 193.o. ISBN: [9783772018688](https://www.isbn-international.org/product/9783772018688)

[16] Arnod G. Fruchtenbaum: *Handbuch der biblischen Prophetie*, 1993. 129-130 o. ISBN: [3894372664](https://www.isbn-international.org/product/3894372664)

tetés előzi meg. A bűn embere, mint Isten ellensége és az Antikrisztusnak az apokaliptikus irodalomból ismert képe jelzi a Krisztus ellenes hatalmak személyes sikerét és átmeneti győzelmét Krisztus népe felett. A szemfényvesztő csoda és hamis jel említése az evangéliumok eszkatológikus beszédére emlékeztet. Pál az evangéliumi hagyományt tükrözte, de a végső idők katasztrofális és megtévesztő jellegzetességeit nem felejtette ki. Pál mindenek előtt imára buzdít, a parúzia várók és nyugtalanok kerülésére int és buzdít nyugodt munkás életre. Pál a filippi levélben is a parúzia elközelítéséről tesz említést. A közelség térbeli közelséget is jelenthet.¹⁷ Az Úr közel van. A Parúzia bekövetkezése előtt megromlanak az állapotok. Megváltoznak az emberek, lesznek majd ámitók, önzők, pénzsóvárgók, Isten káromlók, hálátlanok, szentségtelenek, árulók, vakmerők, de ezek a kegyesség látszatát megőrzik, de annak erejét megtagadják. Pál apostol int, hogy az ilyen emberektől el kell fordulni és nem szabad engedni, hogy belopakodjanak a házukba. Mivel az idő nagyon közel van ezt az időt Istenfélelemben és várakozásban kell eltölteni felkészülve, hogy Krisztus visszajövele ne érjen váratlanul.

Isten ítélete a halál mellett egyik szükséges része az ember jövőjének. Minden ember egyszer meghal és aztán lesz az ítélet. Isten előtt kell megállni minden népnek és felelőséget vállalni tetteiért. Isten megítéli a népet, kettéválasztja jókat a gonoszoktól. Isten ítél az Ő eszkatológikus helyettese által, Jézus által. Jézus Isten igazsága szerint megítéli az embert tettei által, de reményt nyújt azoknak, akik töreksenek. Az ember, aki Krisztusba vetette hitét, nem lesz elítélve. Az ítélet tehát az ember Krisztussal való kapcsolatán alapszik. A hívő ember számára van reménység, hogy az utolsó ítéletkor nem csak megszabadul, de megkapja az igazság koronáját. Az Istennel való közös életről sokféle képet találunk az Újszövetségben: pl. lakodalmi vendégség, paradicsom új Jeruzsálem.

A végidők jeleinek Újszövetségi sajátosságai

Az Újszövetség eszkatológia jellemző vonása, hogy Isten eszkatológiai döntése alapján küldte Fiát a földre még akkor is, ha a kicsúcsosodás csak a jövőben fog befejeződni. Az Újszövetségi eszkatológia tartalmaz jelen és jövő aspektusokat. Az eszkatológiai beteljesedés, amely most van folyamatban azt jelenti, hogy az Ószövetségi eszkatológia valamely mértékben jelenvaló realitás lett. Próféta utolsó napok most vannak, mert Krisztus eljött az idők végén. „Ő ugyan a világ teremtése előtt kiválasztatott, de az idők végén jelent meg tiérettetek” (1Pét.1,20). Isten az utolsó időben szólt hozzánk Fia által, beállt az utolsó óra. A másik oldalon az Újszövetség nem egyezik meg azzal az elképzeléssel, hogy a teljesség már eljött. „Akik az igazság kérdésében eltévelyedtek amikor azt mondják, hogy a feltámadás már megtörtént és ezzel feldűlják egyesek hitét” (2Tim.2,18). Az Újszövetség szerint az utolsó napok akkor következtek be, amikor Jézus magára vállalta a szolgálatot. Krisztus műve biztosít afelel, hogy Isten országa bekövetkezik, és Ő ehhez vezet. Jelenvaló eszkatológiát találunk Jézus híradásaiban az Isten országáról. Jézus azzal, hogy hirdette az Ő elközelítését, modifikálta a zsidó apokaliptikát, amely kizárólag a jövőre orientálódott.¹⁸ Ennek a hatalma megmutatkozott Jézus csodáiban: „Ha viszont én Isten Lelkével űzöm ki az ördögöket, akkor bizony elérkezett hozzátok az Isten országa” (Mt.12,28). Isten országa jelen van Jézus személyében és az Ő küldetésében. Eszkatológiai jellemvonása Jézus küldetésének a feltámadás. A feltámadás eszkatológiai esemény, amely az Ószövetségi várakozáshoz tartozik és amely minden ember végső sorsa. Jézus feltámadása mivel ez hamarabb következett be, mint az egész nép feltáma-

[17] Kurt Erleman: *Nahenwartung und Parusieversögerung im Neuen Testament*, Basel 1995. 199.o.
ISBN: [9783772018688](#)

[18] R.J. Bauckham: *Nový Biblický Slovník*, Praha 1996. 221.o. ISBN 8085495651

dása, elvezette az egyházat arra a felismerésre, hogy a vég már bekövetkezett. Jézus feltámadt a halottak közül, mint a halottak zsengeje (v.ö. 1Kor.15,20). Pál terminológiája szerint Jézus az utolsó Ádám, mint eszkhatológiai ember.

BEFEJEZÉS

A keresztyén ember a „már” és „még nem” közti időben él Jézus feltámadása és Jézus második eljövetele között. Ez egy különös Struktúrát állít fel a keresztyén existenciában, amely Jézus elvégzett művében, a múltban alapszik és élte a reménységet a jövőben. A Szent Lélek által él az egyház ebben a rossz időben az elkövetkezendő idő életével. Bizonyos értelemben az új és a régi idők összeszövődnek. Nem csak az egyház vagy a világ, hanem az egyéni ember is az ó és az új fordulója felé halad. Meg vagyunk váltva és mégis a megváltást várjuk. Ebben az időben kell a keresztyén embernek hordozni Krisztus szenvedésének egy részét, hogy az elkövetkezendő időben részesedjen a dicsőségben. Tehát a dicsőség a „még meg nem történtekhez” tartozik. Ez azért van, mert még ebben a testben élünk és az egyház ezen a földön létezik a Sátán birodalmában.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] L. Goppelt: az Újszöv. *Teológiája I.* Budapest 1992 ISBN: 9633005159
- [2] R.J. Bauckham: *Nový Biblický Slovník*, Praha 1996 ISBN 8085495651
- [3] Kurt Erleman: *Nahenwartung und Parusieverögerung im Neuen Testament*, Basel 1995 ISBN: 9783772018688
- [4] Arnod G. Fruchtenbaum: *Handbuch der biblischen Prophetie*, 1993 ISBN: 3894372664
- [5] Teologický Zborník, Banská Bystrica 1995 ISBN 80-88825-22-9
- [6] Ulrich Luz: *Das Geschichtsverständnis des Paulus*, München 1968 ISBN: 9783460040113
- [7] Jacob Kremer: *A halottak jövője*, Budapest 1991 ISBN: 9633606101
- [8] Peter Trümmer: *Einige Aspekte zur Bildersprache der Johannesapokalypse*, Graz
- [9] Fritz Rienecker: *Wuppertaler Studienbibel*, Wuppertal 1989 ISBN: 9783417002522
- [10] Farkasfalvy Dénes: *Bevezetés az Újszövetségi Szentírás könyveihez*, Budapest ISBN: 963-360-769-8
- [11] Heins Giesen: *Metaphorik und Mythos im Neuen Testament*, Germany 1990
- [12] J.D. Pentecost: *Bibel und Zukunft*, Wuppertal 1993 ISBN 3-89436-053-4